

Dosarul nr. 2ra-2346/18

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. E. Buzu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

ÎNCHEIERE

21 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Fiodor Lozan,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Fiodor Lozan
împotriva lui Lilian Lozan, intervenient accesoriu notarul Valentina Levița cu
privire la recunoașterea nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar,
recunoașterea dreptului de moștenire la rezerva succesorală și repunerea în termen,
împotriva deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 07 octombrie 2016, Fiodor Lozan, reprezentat de avocatul Ion Leca, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lilian Lozan, intervenient accesoriu notarul Valentina Levița solicitând anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar nr. 1672 din 10 martie 2015, autentificat de notarul public Valentina Levița, conform căruia Lilian Lozan este moștenitorul averii succesorale a Mariei Lozan, care constă din: casa de locuit din xxxxx, cu suprafața de 78, 20 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 57,70 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 8,80 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 45,50 mp, cu număr cadastral xxxxx și terenul pentru construcții cu suprafața de 0,2006 ha cu număr cadastral xxxx; recunoașterea dreptului de moștenire (rezerva succesorală) la 1/8 cotă-parte din masa succesorală care constă din: casa de locuit din xxxx, cu suprafața de 78, 20 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 57,70 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 8,80 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 45,50 mp, cu număr cadastral xxxx și terenul pentru construcții cu suprafața de 0,2006 ha cu număr cadastral xxxxx, rămasă după Maria Lozan, în sumă de 3647 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că s-a născut la 08 august 1948 în xxxxx. Mama sa Maria Lozan s-a născut la xxxxx și a decedat la xxxxx. După decesului mamei, Maria Lozan, au rămas patru moștenitori legali de clasa I: Fiodor Lozan, Efimia Lozan, Ion Lozan, Axenia Lozan (Dumbrăvean). Pe parcursul vieții, mama sa a întocmit mai multe testamente. Prin testamentul nr. 11 din 26 martie 1990, autentificat de secretara Primăriei xxxxx, toată averea a fost testată fiicei

Efimia Lozan. Ulterior, prin testamentul din 11 decembrie 1992, autentificat de secretarul Primăriei xxxxx, toată averea a fost testată nepoatei Ada Dumbrăvean. Prin testamentul nr. 38 din 26 octombrie 1993, autentificat de secretara Primăriei xxxx, toată averea a fost testată nepotului Lilian Lozan.

Reclamantul a menționat că se află în litigiu cu Lilian Lozan referitor la anularea testamentului nr. 38 din 26 octombrie 1993. La 10 martie 2015, notarul public Valentina Levința a eliberat pe numele lui Lilian Lozan certificatul de moștenitor testamentar nr. 1672 a averii Mariei Lozan, care constă din: casa de locuit situată în xxxxx, cu suprafața de 78, 20 mp, cu număr cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 57,70 mp, cu număr cadastral xxxx, construcție accesorie cu suprafața de 8,80 mp, cu număr cadastral xxxx, construcție accesorie cu suprafața de 45,50 mp, cu număr cadastral xxxxx și terenul pentru construcții cu suprafața de 0,2006 ha cu număr cadastral xxxxxx.

Reclamantul a indicat că certificatul de moștenitor testamentar nr. 1672 din 10 martie 2015 pe numele lui Lilian Lozan urmează a fi anulat parțial, deoarece prin prisma prevederilor art. 1505 din Codul civil, el-reclamantul are calitatea de moștenitor de clasa I și la data deschiderii succesiunii era inapt de muncă, era invalid de gradul II și în atare circumstanțe are dreptul la rezerva succesorală. De altfel, conform art. 64 alin. (5) din Legea cu privire la notariat, până la eliberarea certificatului de moștenitor legal sau testamentar, notarul stabilește cercul de persoane care au dreptul la succesiune și la rezerva succesorală, prevenind moștenitorul despre răspunderea ce îi revine pentru tănuirea faptului existenței altor moștenitori. În opinia sa, Lilian Lozan a tănuit față de notar că el este invalid de gradul II și are dreptul la rezerva succesorală. Astfel, la momentul deschiderii succesiunii erau patru moștenitori legali, care ar fi obținut a câte $\frac{1}{4}$ cotă-parte din masa succesorală. Cota sa din rezerva succesorală, constituie $\frac{1}{8}$ cotă-parte din toată averea succesorală.

La 04 august 2017, Fiodor Lozan, reprezentat de avocatul Ion Leca, a depus cerere suplimentară în temeiul art.60 Cod de procedură civilă, solicitând repunerea în termenul de prescripție de adresare în instanța de judecată ca fiind omis din motive întemeiate, invocând că nu a cunoscut până la adresarea în instanța de judecată despre existența hotărârii judecătorești din 15 decembrie 2014 de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii, în baza căreia a fost eliberat certificatul de moștenitor testamentar pe numele lui Lilian Lozan.

Prin încheierea din 10 octombrie 2016 a Judecătoriei Orhei s-a admis cerința lui Fiodor Lozan cu privire la asigurarea acțiunii; s-a aplicat sechestru asupra imobilului, casa de locuit, construcții accesorii și terenul pentru construcții cu numărul cadastral xxxxxx, situate în xxxxxx, înregistrat în Registrul bunurilor imobile după Lilian Lozan; s-a interzis lui Lilian Lozan de a înstrăina, ipoteca sau greva în alt mod imobilul ce constă din: casa de locuit, construcții accesorii și terenul pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx, situat în xxxxx, înregistrat în Registrul bunurilor imobile după Lilian Lozan; s-a interzis Oficiului Cadastral Teritorial Orhei de a înregistra contracte de înstrăinare sau ipotecă asupra imobilului care constă din: casa de locuit, construcții accesorii și terenul pentru construcții cu numărul cadastral xxxxx, situat în xxxxx, înregistrat în Registrul bunurilor imobile după Lilian Lozan, până la devenirea irevocabilă a hotărârii judecătorești.

Prin hotărârea din 04 octombrie 2017 a Judecătorei Orhei s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Fiodor Lozan împotriva lui Lilian Lozan, intervenient accesoriu notarul Valentina Levița cu privire la recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar parțial nul, recunoașterea dreptului de moștenire la rezerva succesorală și repunerea în termen; totodată, s-a dispus menținerea măsurii de asigurare a acțiunii aplicată prin încheierea din 10 octombrie 2016 a Judecătorei Orhei, pe bunurile imobile - casa de locuit, construcții accesorii și terenul pentru construcții cu numărul cadastral xxxxxx, situate în xxxxxx, înregistrat după Lilian Lozan, până la intrarea în vigoare a hotărârii.

Prin decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Fiodor Lozan și s-a casat hotărârea din 04 octombrie 2017 a Judecătorei Orhei, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Fiodor Lozan împotriva lui Lilian Lozan, intervenient accesoriu notarul Valentina Levița cu privire la recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar parțial nul, recunoașterea dreptului de moștenire la rezerva succesorală și repunerea în termen și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea lui Fiodor Lozan cu privire la repunerea în termen a cererii de chemare în judecată; s-a respins ca fiind depusă tardiv cererea de chemare în judecată depusă de Fiodor Lozan împotriva lui Lilian Lozan, intervenient accesoriu notarul Valentina Levița cu privire la recunoașterea certificatului de moștenitor testamentar parțial nul, recunoașterea dreptului de moștenire la rezerva succesorală.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că Fiodor Lozan nu a contestat în termenul stabilit declarația de acceptare a succesiunii depuse de către Lilian Lozan. Astfel, certificatul de moștenitor testamentar nr. 1672 din 10 martie 2015 a fost eliberat de notarul public Valentina Levița în baza testamentului nr. 38 din 26 octombrie 1993 și a declarației de acceptare a succesiunii depuse de către Lilian Lozan. Pentru a fi valabilă acceptarea cotei din rezerva succesorală, termenul de acceptare a succesiunii urma a fi efectuat în termenul legal de 6 luni din momentul decesului testatorului și prelungit de către instanța de judecată cu încă două luni pentru exercitarea dreptului de opțiune succesorală prin hotărârea irevocabilă din 15 octombrie 2014 a Judecătorei Orhei. Acest termen este unul de decădere și nu poate fi suspendat, întrerupt sau restabilit. În acest context, instanța de apel a relevat că Fiodor Lozan a cunoscut despre declarația de acceptare a moștenirii testamentare depuse de către Lilian Lozan la notarul public, dar nu a contestat-o în termen de trei luni, din ziua când persoana interesată a aflat despre faptul că pentru aceasta există motiv întemeiat, conform art.1538 Cod civil.

În consecință, instanța de apel a conchis că instanța de fond eronat a concluzionat asupra netemeinicii tuturor cerințelor invocate de reclamant în cererea de chemare în judecată. Or, respingerea cererii de repunere în termen de adresare în instanța cu cererea dată, condiționează subsecvent respingerea celorlalte cerințe ca fiind depuse tardiv. Având în vedere faptul că concluziile primei instanțe expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, instanța de apel a admis apelul declarat de Fiodor Lozan și a casat hotărârea din 04 octombrie 2017 a Judecătorei Orhei și a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins cererea lui Fiodor Lozan cu privire la repunerea în termen a cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată, iar cererea de chemare în judecată depusă de Fiodor Lozan împotriva lui Lilian Lozan, intervenient accesoriu notarul Valentina Levița cu privire la recunoașterea

nulității parțiale a certificatului de moștenitor testamentar, recunoașterea dreptului de moștenire la rezerva succesorală, a respins-o ca fiind tardivă.

La 12 septembrie 2018, Fiodor Lozan a declarat recurs împotriva deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi de admitere a cererii de repunere în termen a acțiunii și admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța nu a aplicat corect legislația și nu a interpretat corect normele de drept privind curgerea termenului de prescripție.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 19 iunie 2018, iar Fiodor Lozan a declarat recurs la 12 septembrie 2018.

Materialele cauzei atestă expedierea deciziei contestate participanților la proces la 11 iulie 2018, conform scrisorii de însoțire (f.d. 153), iar conform copiei plicului, a fost recepționată de recurent la 12 iulie 2018 (f.d.158). Astfel, recursul declarat la 12 septembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Fiodor Lozan, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Fiodor Lozan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Fiodor Lozan.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Fiodor Lozan împotriva deciziei din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru